

ERIKOISSELVITYS
PAKINKYLÄN LIITOSALUEESTA

*PAKINKYLÄ, TUOMARINKYLÄ, TOMTBACKA JA
NACKBÖLE HELSINGIN MAALAISKUNNASSA*

YRJÖ HARVIA

Valtioneuvoston määräämä selvitysmies

Helsinki 1936. Työväen kirjapaino.

1. ASEMA JA MAASTO.

Pakinkylän liitosalue käsittää Helsingin maalaiskunnasta Pakinkylän, Tuomarinkylän sekä Nackbölen ja Tomtbackan yksinäiset verotalot.

Tämä alue liittyy etelässä koko pituudeltaan Oulunkylän kuntaan. Sen itäisenä ja pohjoisena rajana on Vantaanjoki. Itäisenä naapurina joen toisella rannalla ovat Malminkylä ja Tapaninkylä laajoine esikaupunkiasutuksineen, mutta välitöntä yhteyttä joen yli ei ole. Pohjoisina naapureina joen toisella puolen ovat Helsingin pitäjän kirkonkylä sekä Skattmansbyn, Tolkbyn ja Övitsbölen kylät, jotka vielä ovat puhdasta maanviljelysseutua. Länsipuolella on naapurina samaan kuntaan kuuluva Kärbölen kylä.

Alueen koko pinta-ala on maarekisterin tietojen mukaan 1,390 ha. Tästä on Pakinkylän pinta-alaa 432 ha, Tuomarinkylän 553 ha, Nackbölen 162 ha ja Tomtbackan 243 ha. Alueen suurin pituus on 5.8 km ja ulottuvaisuus lännestä itään 4.8 km.

Kaupungin viranomaisten pitäjänkartan perusteella toimittamien laskujen mukaan jakaantuu alueen pinta-ala seuraavasti:

	Maata	Vettä	Yhteensä
Pakinkylä	445 ha	2 ha	447 ha
Tuomarinkylä	561 »	5 »	566 »
Tomtbacka ja Nackböle	450 »	10 »	460 »
Yhteensä	1,456 ha	17 ha	1,473 ha

Maasto on kaupunkiasutuksen kannalta kauttaaltaan ensiluokkaista. Alueen koko itäinen puolisko on aavaa, hedelmällistä tasankoa ja itäinen osa kaunista, ei erikoisen kallioista metsikköä.

Esikaupunkiasutusta on ainoastaan Pakinkylässä. Tämä täyttääkin jo suurimman osan kylän aluetta. Asutus muodostaa kaksi pitkää yhtenäistä ryhmää, mitkä kulkevat kylän pitkittäiseen suuntaan. Ainoastaan näitten ryhmien välissä sekä kylän pohjoisrajaa pitkin ynnä itäosassa on vielä asumatonta maata. Asutus on alkuaan levinnyt tänne Oulunkylän asemalta käsin Oulunkylän itäosan kautta kulkevaa tietä ja myöhemmin Pasilasta Oulunkylän länsiosan kautta kulkevaa tietä pitkin. Tärkeimmäksi liikenneväyläksi kaupungista käsin on äskettäin muodostunut kylän keskiosan kautta kulkeva uusi suuri valtatie Käpylästä Helsingin pitäjän kirkolle. Tätä tietä on kaupungista kylän etelärajaan n. 8 km. Pakinkylästä on nyttemmin myös ajokuntoinen tie länteenpäin Pitäjänmäelle. Kylän alueella olevat paikallistiet kulkevat itäläntiseen suuntaan ja tällaisia pääteitä on neljä.

2. MAANOMISTUSOLOT.

Kameraalisessa suhteessa on ainoastaan Pakinkylä ollut huomattavampien muutosten alaisena.

Isojaossa, joka päättyi v. 1776, syntyivät tässä kylässä seuraavat maakirjatalot, nimittäin: Erikas N:o 1, Murmästars N:o 2, Landtmätars N:o 3 ja Prästbacka N:o 4. Viimeksimainittu jaettiin jo samana vuonna kuin isojako päättyi kahtia, jolloin syntyi Prästbackan tila R. N:o 4¹ ja Björkbackan tila R. N:o 4². V. 1823 jaettiin Landtmätars kahtia. Toisesta puoliskosta tuli Landtmätars R. N:o 3¹. Toinen puoli jaettiin taas v. 1831 kahtia, ja toinen sai nimekseen Nystuga R. N:o 3³ ja toinen Mellangård R. N:o 3⁴. Nämä olivat kylän päätilat ja säilyivät tällaisina 1900-luvun alkuun. Tammikuun 26 päivänä 1903 päättyneessä isojaon järjestelyssä yhdistettiin vuoden 1776 isojaossa muodostetut Murmästarsin osat 2¹ ja 2² rekisterinumeroksi 2⁵, pinta-alaltaan 83,89 ha.

Ensimmäiset maanosittamiset esikaupunkiasutusta varten tapahtuivat v. 1906. Silloin palstoitettiin Mellangård kokonaan. V. 1908 palstoitettiin Prästbacka kokonaan, Landtmätars R. N:o 3¹ ja Björkbacka. Tähän päättyikin Pakinkylän tilojen yleinen osittaminen asuntotarkoituksiin. V:n 1910 jälkeen tapahtuneet osittamiset ovat olleet pääasiallisesti edellämainituissa yleisissä palstoituksissa muodostettujen asunto-tilojen jakamistoimituksia. Viime vuosina on tällaisten lohkomisten luku huomattavasti kasvanut. V. 1933 syntyi 41 tilaa alle 1 ha:n, v. 1934 31 ja v. 1935 43. Asuntotiloiksi jakamatta jäivät Erikas, Murmästars ja Nystuga.

Alkuperäisten maakirjatalojen ja niitten jällellolevien osien (nykyinen rekisterinnumero sulkumerkeissä) pinta-alat olivat v:n 1934 lopussa seuraavat:

	Alkup. pinta-ala	Nyk. pinta-ala
Erikas N:o 1 (1 ⁶)	50.57 ha	46.873 ha
Murmästars N:o 2 ¹ , 2 ² (2 ⁵)	83.89 »	75.618 »
Landtmätars N:o 3:		
Landtmätars R. N:o 3 ¹ (3 ¹)	89.01 »	7.81 »
Nystuga R. N:o 3 ³ (3 ²⁴³)	49.60 »	41.390 »
Mellangård R. N:o 3 ⁴ (3 ²⁴⁵)	47.16 »	4.190 »
Prästbacka N:o 4:		
Prästbacka R. N:o 4 ¹ (4 ¹)	54.96 »	7.22 »
Björkbacka R. N:o 4 ² (4 ²¹⁰)	57.60 »	4.112 »

Pakinkylän jakamattomat tilat, Erikas, Murmästars ja Nystuga, omistaa nyttemmin kaupunki. Sen lisäksi omistaa kaupunki 13 Tuomarinkylän kautta kulkevaa valtatietä varten aikoinaan lunastamaansa palstaa, yhteensä noin 5 ha, 4 Prästbackasta eroitettua asuntotilaa, yhteensä 2,892 ha, Murmästarsista eroitettua Stenbackan tilan R. N:o 2³, 1,31 ha, ja erään 312,5 m² suuruisen tilojen yhteisen maa-alan. (Näistä maaostoista katso Päämietintö siv. 132 ja 134.) Kaupunki omistaa siis Pakinkylässä noin 173 ha maata. Tämä on 40 % kylän koko maa-alasta. Maalaiskunta omistaa täällä ainoastaan kansakoulutontin, R. N:o 3⁴¹, pinta-alaltaan 0,490 ha.

Ylläesitettyyn Pakinkylän tilojen pinta-alan summaan sisältyy vain maa-ala. Kylään kuuluu lisäksi vesialuetta Vantaanjoessa, joka kulkee pitkin itärajaa, n. 2 ha. Tämä on jakamatonta. Kylän koko pinta-ala on siten maarekisterin mukaan 434 ha.

Mitä sitten Tuomarinkylän kameraalisiin oloihin tulee, niin jaettiin se aikoinaan v. 1837 päättyneessä isojaossa seuraaviin maakirjataloihin: Larsas N:o 1, Skeppars N:o 2, Långhansas N:o 3, Glasmästars N:o 4, Stenbergs N:o 5, Kusmies N:o 6 ja Rytters N:o 7. Tilat ovat yhdysviljelyksessä Tuomarilan kartanon nimisenä. Kartanon omistaa kaupunki. (Kts. Päämietintö, sivu 136.) Sen maitten pinta-ala on maarekisterin mukaan 553 ha ja kaupungin viranomaisen laskujen mukaan 561 ha. Tähän tulee lisäksi vesialuetta Vantaanjoessa n. 5 ha. Koko kylän pinta-ala on siten 566 ha.

Maanosittamista asuntotiloiksi ei Tuomarinkylässä lainkaan ole tapahtunut.

Tomtbackan yksinäisen verotalon pinta-ala oli maarekisterin mukaan alkuaan 242,87 ha. Siitä on v. 1932 eroitettu osa Långfors I R. N:o 1¹ kutsutuksi tilaksi,

jonka pinta-ala on vain 0.612 ha. Tähän tilaan kuuluu osuus Vantaanjoessa olevaan Pitkäkoskeen. Kummankin tilan omistaa kaupunki. Tiloista ei ole erotettu asunto-tiloja.

Nackbölen yksinäinen verotalo on maarekisterin mukaan 162.29 ha. Sekin on v:sta 1902 jaettu kahteen tilaan: Långfors R. N:o 1¹, jonka pinta-ala on 6.04 ha, ja Nackbölen verotalo R. N:o 1. Tilat omistaa kaupunki, lukuunottamatta 20 ha:n suuruista toistaiseksi eroittamatonta aluetta Nackbölen kartanon päärakennusten kohdalla, minkä alueen tilan ent. omistaja, maanviljelysneuvos Jakob Kavaleff-vainaja myydessään tilan kaupungille pidätti itselleen.

Tomtbackan ja Nackbölen tilojen alkuperäinen pinta-ala on maarekisterin mukaan siten 405 ha. Kaupungin viranomaisten mittausten mukaan on niiden pinta-ala 450 ha. Tomtbackaan ja Nackböleen kuuluu vesialuetta Vantaanjoessa yhteensä n. 10 ha.

Erikokoisten tilojen lukumäärä tällä alueella oli v:n 1932 lopussa seuraava:

Kylä tai tila:	Tiloja, joiden pinta-ala oli:									Tiloja yhteensä
	-0.5 ha	0.5-1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-25 ha	25-50 ha	50-100 ha	100- ha	
Pakinkylä	238	225	11	5	—	—	2	1	—	482
Tuomarinkylä	—	—	—	—	—	—	—	3	4	7
Tomtbacka ja Nackböle ...	—	1	—	1	—	—	—	1	1	4
Yhteensä	238	226	11	6	—	—	2	5	5	493

Eriluntuisten maanomistajien kesken jakaantui maa v:n 1934 lopussa seuraavasti:

Kylä tai tila:	Maanviljelijäväestö		Asuntotonttien omistajat		Kaupunki		Kunta ja seurakunta		Yhteensä	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Pakinkylä	54	12.5	204.5	47.3	173	40.0	0.5	0.1	432	100
Tuomarinkylä	—	—	—	—	553	100.0	—	—	553	100
Tomtbacka ja Nackböle	20	4.9	—	—	385	95.1	—	—	405	100
Koko alue	74	5.3	204.5	14.7	1,111	79.9	0.5	0.1	1,390	100

3. RAKENNUS- JA ASUNTO-OLOT.

V. 1930 toimitetussa kiinteistö- ja asuntolaskennassa tutkittiin yksityiskohtaisesti Pakinkylän oloja ja Tuomarinkylää. Jälkimmäinen luettiin kuitenkin samaan laskentapiiriin kuin Kårbölen naapurikylä, koska nämä kylät maanviljelysseutujen luontoisina parhaiten soveltuivat yhteen. Tomtbackaa ja Nackbölea ei näissä laskennoissa huomioonotettu. Tuomarinkylän sekä viimeksi mainittujen alueiden rakennus- ja asunto-olot voidaankin hyvin jättää tarkemmin selvittämättä, koska näillä alueilla ei ole esikaupunkiasutusta. Päähuomio on kohdistettava itse Pakinkylään.

Pakinkylässä oli siis v:n 1930 lopussa rakennettuja kiinteistöjä 321, joista 319 omalla maalla ja vain 2 vuokramaalla. Lämmitettäviä rakennuksia oli 501. Näissä

oli 524 huoneistoa ja 1,426 huonetta. Näistä oli 37 huoneistoa ja 89 huonetta vuokraamatta.

Käytettyjen huoneistojen ja huoneiden ryhmittelystä hallintamuodon ja käyttö-tarkoituksen mukaan saatiin seuraavat tiedot:

	Huoneistoja			Huoneita		
	Omist. hallussa	Vuokral. hallussa	Yht.	Omist. hallussa	Vuokral. hallussa	Yht.
Yksinomaan asumiseen	244	206	450	705	384	1,089
Asumisen ohella muihin tarkoituksiin...	11	6	17	40	28	68
Yksinomaan muihin tarkoituksiin	17	3	20	160	20	180
Yhteensä	272	215	487	905	432	1,337

Käytettyjä tai vuokrattuja huoneistoja oli siis 487 ja käytettyjä huoneita 1,337. Näistä oli asuttavia ja asuttuja huoneistoja 418 sekä asuttavia ja asuttuja huoneita 990. Nämä ryhmittyivät huoneiden ja asukkaiden mukaan seuraavasti:

1 huoneen huoneistoja	87	20.8 %	asukkaita	219	14.9 %
2 » »	215	51.4 »	»	727	49.6 »
3 » »	57	13.7 »	»	233	15.9 »
4 » »	28	6.7 »	»	112	7.6 »
5 » »	10	2.4 »	»	48	3.3 »
6 » »	12	2.9 »	»	59	4.0 »
7 » »	6	1.4 »	»	45	3.1 »
8 tai enemmän »	3	0.7 »	»	24	1.6 »
Yhteensä asuttavia huoneita	418	100.0 %	asukkaita	1,467	100.0 %

Liika-asuttuja huoneistoja oli 61 eli 14.6 % asutuista huoneistoista ja niissä asui 303 eli 20.6 % koko väestöstä. Keskimäärin asui 100 huonetta kohti 148 henkeä.

Pakinkylän asutus on, kuten näidenkin lukujen perusteella voidaan havaita, varsin huomattavalta osalta omakotiasutusta. 55.9 % huoneistoista oli omistajansa asumia, vuokralaisten asumia 44.1 %. Omistajain itsensä asumat huoneistot olivat jonkun verran väljemmät kuin esim. Malmi—Tapanilassa, 2.9 huonetta keskimäärin huoneistoa kohti. Vuokralaisille luovutetut huoneistot olivat huomattavasti pienemmät, 1.9 huonetta huoneistoa kohti. Asunto-olot olivat yleensä paremmat kuin sekä kaupungissa että mainitussa Malmi—Tapanilassa. Tätä osoittaa sekä asukkaiden keskimäärä huonetta kohti että liika-asutusta koskevat luvut. Kuitenkin ovat varsin pienet huoneistot täälläkin valtavana enemmistönä. Huoneen sekä huoneen ja keittiön huoneistoissa asui täällä 64.5 % väestöstä. Asukkaat ovat siten täälläkin pääasiassa pieneläjiä.

Mitä erikseen tulee Tuomarinkylän sekä Tomtbackan ja Nackbölen rakennus- ja asunto-oloihin, niin ovat siellä olevat rakennukset ja asunnot varatut vain näitten kaupungin omistamien tilojen henkilökuntaa varten. Ainoastaan Tuomarinkylän kartanon päärakennus on vuokrattu ja asuu siinä tämän kartanon entisen omistajan perhe.

4. VÄESTÖOLOJEN.

Yleisessä väestölaskennassa, mikä toimitettiin v:n 1930 lopussa, todettiin, että itse Pakinkylässä asui 1,561 henkeä. Läsnaoleva väestö oli 1,545. Edelläesitetty tieto

kylän asukasmäärästä 1,467 tarkoittaa asutuissa huoneistoissa laskennan aikana asuvia henkilöitä sekä laitoksissa asuvia. V:n 1931 alussa toimitetun henkikirjoituksen mukaan oli kylän asukasmäärä 1,350.

Tuomarinkylän asukasmäärä oli väestölaskennan aikana 134 ja v:n 1931 henkikirjoituksen mukaan 115. Tomtbackan ja Nackbölen asukasmäärä oli v:n 1931 henkikirjoituksen mukaan 109. Väestölaskenta ei käsittänyt tätä osaa.

Tuomarinkylän sekä Tomtbackan ja Nackbölen maanviljelysseutujen asukasmäärä on ollut suhteellisen vähäisten muutosten alaisena. Toisenlainen on sensijaan kuva varsinaisen Pakinkylän väestöolojen kehityksestä. Tämä on vv. 1904—1933 henkikirjoituksen mukaan ollut seuraava:

	Henkeä	Lisäys + tai vähennys —		Henkeä	Lisäys + tai vähennys —
1904	167	.	1919	908	— 137
1905	193	+ 26	1920	1,055	+ 147
1906	282	+ 89	1921	1,162	+ 107
1907	263	— 19	1922	1,212	+ 50
1908	300	+ 37	1923	1,381	+ 169
1909	436	+ 136	1924	1,458	+ 77
1910	641	+ 205	1925	1,501	+ 43
1911	800	+ 159	1926	1,418	— 83
1912	891	+ 91	1927	1,498	+ 80
1913	915	+ 24	1928	1,488	— 10
1914	938	+ 23	1929	1,507	+ 19
1915	884	— 54	1930	1,322	— 185
1916	919	+ 35	1931	1,359	+ 37
1917	912	— 7	1932	1,448	+ 89
1918	1,045	+ 133	1933	1,444	— 4

Pakinkylän asutuksen nousukaudet lankeavat siten aluksi yhteen muitten esikaupunkialueitten väestön kasvuaikojen kanssa. Pääasialliset nousukaudet ovat olleet tämän vuosisadan ensimmäisen vuosikymmenen loppu ja toisen vuosikymmenen alku sekä 1920-luvun alkupuoli. Senjälkeen on kehitys osoittanut pysähtymisen ja taantumisen oireita.

Varsinaisen Pakinkylän väestön ammattiryhmytyksestä on mainitun väestölaskennan tulosten nojalla esitetty eräitä tietoja päämietinnön sivulla 84. Siitä havaitaan, että maataloudesta toimeentulonsa saavaa väestöä täällä enää on vain 158 henkeä eli 10.2 %. Suurin osa väestöstä eli 41.2 % toimii teollisuuden ja käsityön alalla. Työntekijöitä, palveluskuntaa ja työnjohtajia oli 71.4 % täällä asuvasta väestöstä. Väestön ammattiryhmitys ja asema ammatissa osoittaa, että väestö täällä on pääasiallisesti samoista väestöryhmistä kuin Malmi—Tapanilassa. Kuitenkin on virkamiesaines ja konttoriväki hieman voimakkaammin edustettuna kuin Malmi—Tapanilassa.

Perheaseman mukaan jakaantui väestö itse Pakinkylässä seuraavalla tavalla:

Perheen päähenkilöitä ja yksityiset itsenäiset päähenkilöt:

	Henkeä	%
Miehiä	533	34.5
Naisia	319	20.7
Päähenkilöiden vaimot, joilla ei ole ammattia	240	15.5
Muut perheen jäsenet ilman ammattia:		
Yli 15 vuoden	87	5.6
Alle 15 vuoden	366	23.7
Yhteensä	1,545	100.0

Tuomarinkylän sekä Tomtbackan ja Nackbölen väestö, jota tässä lähteenä käytetty väestölaskenta siis ei käsittänyt, oli melkein kokonaisuudessaan maatalouden varassa olevaa.

V:n 1933 henkikirjoituksen mukaan oli Tuomarinkylän asukasmäärä 119, Tomtbackan 87 ja Nackbölen 28. Kun Pakinkylän asukasmäärä samana ajankohtana oli 1,444, oli siis koko liitosalueen asukasmäärä v. 1933 1,678. Tämä oli 5 % Helsingin maalaiskunnan koko asukasmäärästä.

V:n 1930 väestölaskennassa todettiin, että väestöstä 1,350 eli 86.6 % oli suomenkielisiä, 190 eli 12.2 % ruotsinkielisiä ja 21 eli 1.2 % muunkielisiä.

5. TALOUDELLISET OLOT.

Edellisestä on jo käynyt selville, että tämän alueen pohjoiset osat, Tuomarinkylä, Tomtbacka ja Nackböle, edelleen ovat maanviljelysseutua, vaikka maat omistaakin kaupunki.

Aivan toisenlaiset ovat taloudelliset olot Pakinkylässä. Tämän alueen väestö saa suurimmalta osalta toimeentulonsa kaupungista eriluontoisten palkkatulojen nauttijana.

Pakinkylän liitosalueen verotetut tulot ovat viisivuotiskautena 1929—1933 ja kaantuneet eri tuloryhmien välillä seuraavasti:

V u o s i	Verolip- puja	Tuloja talosta, tontista ja maasta		Tuloja elinkei- nosta ja liikk.		Palkka- y.m. tuloja		Yhteensä tuloja
		Smk.	%	Smk.	%	Smk.	%	
1929	912	1,092,800	11.1	530,700	5.4	8,219,800	83.5	9,843,300
1930	897	1,088,400	14.2	416,100	5.4	6,152,600	80.4	7,657,100
1931	866	936,900	13.7	430,900	6.3	5,469,400	80.0	6,837,200
1932	894	1,142,200	18.8	270,000	4.3	4,835,700	77.4	6,247,900
1933	895	1,298,800	21.4	278,700	4.6	4,493,300	74.0	6,070,800

Varsinaisen Pakinkylän kiinteistötulot ovat asuntotonteista ja rakennuksista laskettuja sekä kaupungin maista arvioituja tuloja. Yksityisten varsinaisia maataloustuloja on täällä vain nimeksi. Palkkatulojen sarakkeessa havaittavat vaihtelut osoittavat miten huomattavasti väestön pääosa on taloudellisen elämän vaihteluista riippuvainen.

Vertauksen vuoksi osoitettakoon, miten v:n 1930 verotetut tulot Pakinkylässä, Tuomarinkylässä sekä Tomtbackassa ja Nackbölessä jakaantuivat eri tuloryhmien välillä:

Kylä tai tila:	Vero- lippuja	Verotettuja tuloja						
		Talosta, tontista ja maasta		Elinkeinosta ja liikkeestä		Palkka- y.m. tulot		Yhteensä
		Smk.	%	Smk.	%	Smk.	%	Smk.
Pakinkylä	805	660,300	9.7	416,100	6.1	5,747,600	84.2	6,824,000
Tuomarinkylä	54	233,200	48.9	—	—	244,100	51.1	477,300
Tomtbacka ja Nackböle ...	38	194,900	54.8	—	—	160,900	45.2	355,800
Koko alue	897	1,088,400	14.2	416,100	5.4	6,152,600	80.4	7,657,100

Verovelvollisten ja verotettujen tulojen jakaantumisesta kunkin verovelvollisen tulon suuruuden mukaan on käytettävissä tietoja alueelta, johon kuuluivat Pakinkylä ja Tuomarinkylä. Tiedot koskevat v:n 1930 oloja ja ovat seuraavat:

T u l o t. Markkaa		Verotettuja			Veroäyreyä		
		Pakinkylä		Kaup. %	Pakinkylä		Kaup. %
		Luku	%		Luku	%	
Alle 2,000		298	34.7	8.4	3,461	4.7	0.5
2,000— 5,999		213	24.8	23.4	8,522	11.7	3.6
6,000— 9,999		101	11.8	13.9	7,946	10.9	4.3
10,000— 19,999		157	18.3	22.6	22,924	31.4	13.0
20,000— 49,999		81	9.4	24.2	22,424	30.7	27.2
50,000— 99,999		8	0.9	4.4	5,414	7.4	11.9
Yli 100,000		1	0.1	3.1	2,322	3.2	39.5
Yhteensä		859	100.0	100.0	73,013	100.0	100.0

Taulukko osoittaa, että tämän alueen verovelvollisista 89.6 % oli sellaisia, joitten verotustulot ovat alle 20,000 markkaa ja 59.5 % on sellaisia, joitten tulo oli alle 6,000 markkaa. Tämä pienimpien veronmaksajien luku onkin Pakinkylässä tavattoman suuri.

Myöskin muut vertailevat luvut osoittavat, että Pakinkylä on sangen vähävaraisen väestön asumapaikkaa. Verrattakoon esim. Pakinkylän verotettujen tulojen keskimäärää asukasta kohti vastaaviin lukuihin eräiltä muilta esikaupunkialueilta ja kaupungista. Tämä keskimäärä on vv. 1929—1933 ollut seuraava:

	Pakin- kylä	Oulun- kylä	Malmi— Tapanila	Kau- punki
1929	6,013	8,162	6,328	15,954
1930	5,273	7,898	6,359	14,600
1931	4,589	6,945	5,312	13,337
1932	4,029	6,246	4,570	11,223
1933	3,618	6,300	4,288	10,745

Pakinkylä osoittautuu näitten lukujen valossa taloudellisesti heikoimmaksi esikaupunkialueeksi.

Koko Pakinkylän liitosalueen verotettavien tulojen suhde Helsingin maalaiskunnan verotettujen tulojen kokonaismäärään vv. 1930—1934 toimitetuissa taksoituksissa on seuraava:

V u c s i	Verotetut tulot		
	Helsingin maa- laiskunnan	Pakinkylän liittosalueen	
	Smk.	Smk.	%
1930	137,360,700	9,843,300	7.2
1931	120,086,400	7,657,100	6.4
1932	112,272,800	6,837,200	6.1
1933	101,445,800	6,247,900	6.2
1934	98,965,600	6,070,800	6.1

Sanottuna viisivuotiskautena 1930—1934 on koko Pakinkylän liitosalueen verotettujen tulojen keskimäärä ollut 6.4 % Helsingin maalaiskunnan verotettujen tulojen kokonaismäärästä.

6. ALUEEN ASEMA KUNNAN HALLINNOSSA.

Kun Pakinkylän liitosalueella on kunnallisesti äänioikeutettuja 1,043, mikä on vain 7.4 % kunnan kaikkien äänioikeutettujen luvusta, on luonnollista, että tämän alueen väestöllä ei voi olla suurtakaan vaikutusvaltaa kunnan asioitten hoitoon. Sen kautta, että alue sijaitsee lähempänä kunnan nykyistä hallintokeskusta ja myös sen selvästi havaittavan kunnallisen harrastuksen vuoksi, jota alueen asukkaat varsinkin viime vuosina ovat osoittaneet, on tämän alueen suhde kuntaan kuitenkin läheisempi kuin useimpien muitten liitosalueitten. Alueen väestö pääsee helpommin kuin useimpien muitten liitosalueitten väestö käyttämään Malmin asemanseudulla olevia kunnallisia laitoksia. Itse liitosalueella ei kuitenkaan ole muita kunnallisia laitoksia kuin kansakoulu ja suomalainen keskuskirjaston pääasema. Sitäpaitsi on toisen kunnan kättilön asemapaikka tällä alueella.

Kunnanvaltuuston 41 jäsenestä on 2 jäsentä tältä alueelta. V:n 1933 kunnallisvaaleissa, joihin tältä alueelta otti osaa vain 352 äänioikeutettua, mikä oli 5.5 % vaaleihin osanottaneista koko kunnassa, annettiin sosialidemokraattisen puolueen listoille 230 eli 65.4 %, suomenkielisten porvarillisten listoille 92 eli 26.1 % ja ruotsalaisen kansanpuolueen listoille 30 eli 8.5 % annetuista äänistä. Valtuustoon tältä alueelta valituista on toinen suomenkielisten porvarillisten puolueiden ja toinen sosialidemokraattisen puolueen listoilta valittu.

Kunnan sisäisessä hallinnossa muodostaa Pakinkylän liitosalue yleensä oman piirinsä. Niinpä Pakinkylän äänestysalue ja verotuspiiri sekä kunnallislautakunnan järjestyspiiri ovat rajoiltaan samat kuin liitosalue. Veroilmoituskasavakkeitten jako ja veroilmoitusten vastaanotto tapahtuu, kuten muissakin kunnan osissa, eräissä alueen piirissä olevissa liikkeissä. Muut kunnalliset asiat on hoidettava Malmilla. Verot voidaan maksaa myös Oulunkylässä ja kaupungissa oleviin pankkeihin.

7. PAKINKYLÄN TAAJAVÄKINEN YHDYSKUNTA.

Pakinkylän kylä julistettiin marraskuun 4 päivänä 1908 taajaväkiseksi yhdyskunnaksi, jolle oli laadittava terveydenhoitojärjestys, rakennusjärjestys ja palojärjestys. Seuraavana vuonna eli lokakuun 13 päivänä 1909 senaatti lisäksi päätti, että yhdyskunnalle oli laadittava järjestyssääntö.

Heinäkuun 29 päivänä 1918 vahvisti maaherra maalaiskunnan anomuksesta yhdyskunnalle »Yleisen ohjesäännön Pakinkylän huvilayhdyskuntaa varten». Tämän kautta sai yhdyskunta oikeuden pitää n.s. yksityisiä kuntakokouksia eli oikeuden itsehallintoon. Senjälkeen kun taajaväkisistä yhdyskunnista v. 1898 annettuun asetukseen maaliskuun 27 p:nä 1919 oli tehty sellainen muutos, että yhdyskunnalla, jolla oli oikeus itsehallintoon, tuli olla yhdyskunnanvaltuusto, olisi myös tälle yhdyskunnalle ollut asetettava valtuusto. Näin ei kuitenkaan tapahtunut ennenkuin v. 1930, jolloin v. 1931 alkavaksi toimikaudeksi valittiin 13 jäseninen yhdyskunnan valtuusto. Vasta tämän jälkeen alkoi yhdyskunta toimia, ollen Helsingin maalaiskunnan alueella olevista lukuisista taajaväkisistä yhdyskunnista ainoa, joka on todella järjestäytynyt.

Yhdyskunta toimii nyttemmin taajaväkisistä maalaisyhdyskunnista toukokuun 22 p:nä 1931 annetun lain ja maaherran huhtikuun 7 p:nä 1933 vahvistaman »Pakin-

kylän taajaväkisen yhdyskunnan hallinnon ohjesäännön» perusteella. Tämän mukaan tulee yhdyskunnalla olla hallintolautakunta, johon kuuluu 3 jäsentä ja 3 varajäsentä. Sellainen on myöskin asetettu.

Yhdyskunnan toiminta on kuitenkin ollut varsin heikkoa. Päähuomio on kiinnitetty teiden valaisemiseen. Tätäkään ei ole voitu ulottaa muuta kuin tärkeimpiin teihin. Tievalaistusta oli olemassa jo ennenkuin yhdyskunta otti asian omakseen. Aikaisemmin kustansivat huvilanomistajat itse valaistuksen, ja niin on asia edelleenkin järjestetty erällä teillä, joihin yhdyskunnan valaistusta ei ole voitu antaa. Valaistuksesta huolehtii Pakinkylän Sähkö Osakeyhtiö, jolle yhdyskunta on luovuttanut jo hankkimansa johdot. Ulkovalaistusverkostoa laajennetaan yleensä vain siinä tapauksessa, että huvilanomistajat suorittavat osan, $\frac{1}{4}$ tai $\frac{1}{3}$, peruskustannuksista. Sähkövirran maksaa yhdyskunta.

Menojensa peittämiseen kantaa yhdyskunta jäseniltään yhdyskuntaveroa v:sta 1934 alkaen 40 penniä. Alkuvuosina oli vero 25 penniä. Yhdyskunta on useita kertoja anonut kunnalta avustusta yleisiin menoihinsa 5,000—10,000 markkaa, mutta anemukset on aina hylätty.

Yhdyskunnan talouden laatu ja laajuus selviää esim. yhdyskunnan talousarviosta v:ksi 1934. Tämä oli seuraava:

Menot:

I	Yhdyskunnan valtuusto	Smk.	1,580: —
II	Hallintolautakunta	»	1,890: —
III	Tievalaistus	»	20,000: —
IV	Uimarannan valvonta	»	1,000: —
Yhteensä			Smk. 24,470: —

Tulot:

I	Varoja kassassa	Smk.	1,270: —
II	Verojäämätuloja	»	1,000: —
III	Anottua avustusta kunnalta uimarannan valvontaan	»	1,000: —
IV	Verotuksella 53,000 äyriästä à 40 p.	»	21,200: —
Yhteensä			Smk. 24,470: —

Niistä järjestyssäännöistä, joita yhdyskunnalle edellämainittujen senaatin päätösten mukaan olisi ollut laadittava, on aikaansaatu vain terveydenhoitojärjestys. Tämän vahvisti kuvernööri huhtikuun 29 p:nä 1909. Tämä on kuitenkin joutunut täydelleen unohduksiin. Yhdyskunnan valtuusto on tosin valinnut terveydenhoitolautakunnan, mutta tämä ei näy päässeen toiminnan alkuun. Yleensä valitetaan paikakunnalla terveydenhoidon puutteellisuutta. Varsinkin tuottavat sikalat haittaa.

8. KANSAKOULUT.

Pakinkylän liitosalue on kahtena kansakoulupiirinä, nimittäin suomenkielisenä ja ruotsinkielisenä kansakoulupiirinä. Suomenkielisellä koulupiirillä on oma koulutalo. Ruotsinkielisen piirin oppilaat käyvät toistaiseksi Oulunkylän kansakoulussa. Kuitenkin on määrätty, että tätäkin piiriä varten olisi v:teen 1937 mennessä rakennettava oma koulutalo Tuomarinkylään.

Liitosalueella on siis vain yksi kansakoulu, nimittäin n.s. Metsolan suomenkieli-

nen kansakoulu. Koulu toimii kuitenkin kahdessa huoneistossa, yläkoulu ja alakoulu erikseen. Yläkoulu sijaitsee Landtmätarsin tilalta eroitettulla koulutilalla R. N:o 341. Tilan pinta-ala on 4,900 m². Jos tonttimaan arvo arvioidaan 15 markaksi m²:ltä, on tontin arvo 73,500 markkaa. Koulu- ja asuinrakennus, joka on rakennettu osaksi v. 1906, osaksi 1924, on puinen 1-, 2- ja 3-kerroksinen tyydyttävässä kunnossa oleva rakennus. Sen arvo on 170 markan mukaan m²:lta 418,200 markkaa. Rakennuksen kuutiosisältö on 2,460 m³. Ulkokuoneet on arvioitu 14,000 markaksi ja kaivo 2,500 markaksi. Koko koulukiinteistön arvo on siten 508,200 markkaa.

Koulua varten otettiin ensimmäistä koulurakennusta rakennettaessa v. 1907 valtion laina (Lainan N:o 2008 ent. lainausrahastosta), joka alkuaan oli 8,000 markkaa, mutta josta v:n 1934 lopussa oli maksamatta Smk. 3,114: 75.

Alakoulua varten on vuokrattu huoneisto Puistotie 1. Huoneisto on epätyydyttävä.

Koulun irtaimiston arvo on 41,139 markkaa.

Koulun opettajakuntaan kuuluu johtaja-opettaja, kaksi yläkoulun opettajaa ja kaksi alakoulun opettajaa.

Oppilaita oli lokakuussa vv. 1933 ja 1934 alakoulussa 52 ja 62 sekä yläkoulussa 98 ja 107 eli yhteensä 150 ja 169. Tämä on yhteensä 6.3 % kunnan koko oppilasmäärästä v. 1934. Tähän ei kuitenkaan ole luettu ruotsinkielisen piirin oppilaita, jotka saavat opetuksensa Oulunkylän kansakoulussa.

Kunnan menot liitosalueen kansakouluopetuksesta olivat v:n 1933 tilien mukaan seuraavat:

Opettajain palkat: Valtiolta	Smk. 75,931: 20
Kunnalta	» 33,750: —
Rakennusten kunnossapito	» 4,493: 15
Koulukalusto	» 648: 50
Opetusvälineet	» 1,152: 35
Oppikirjat	» 4,770: 25
Oppilaiden muut koulutarvikkeet	» 3,240: 30
» ravinto ja vaatetus	» 17,381: 95
Lämpö	» 10,912: —
Valo	» 3,216: —
Siivous	» 5,102: 25
Vuokrat	» 6,300: —
Taloudenhoito	» 269: 10
Yhteensä Smk. 167,167: 05	

Näihin menoihin tulee lisäksi noin 20,000 markkaa, minkä kunta maksaa Oulunkylän kunnalle korvausta ruotsinkielisten oppilaiden koulunkäynnistä Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa.

Kunnan tulot Metsolan koulusta olivat samana vuotena seuraavat:

Valtionapu opettajain palkkaukseen	Smk. 75,931: 20
» rakennusten kunnossapitoon	» 5,300: —
» muihin menoihin	» 23,079: 68
Yhteensä Smk. 104,310: 88	

Erotus menojen ja tulojen välillä on Smk. 62,856: 17, mikä siis oli kunnan omia menoja liitosalueen kansakouluopetuksesta.

9. KIRJASTO- JA MUU VALISTUSTOIMINTA.

Maalaiskunnan suomalaisen kirjaston keskuskirjasto on, kuten mainittiin, sijoitettu tälle liitosalueelle, nimittäin Metsolan kansakouluun. Kirjastossa on noin 2,800 nidettä. Sen arvo oli kunnan irtaimistoluettelossa v:n 1934 lopussa 109,530 markkaa. Kirjaston vuosimenot ovat olleet noin 12,000—15,000 markkaa. Kirjasto on saanut lakimääräistä valtionapua.

Kunta on viime vuosina rahallisesti tukenut n.s. maatalouskerhotoimintaa, jota on järjestetty eräisiin kunnan osiin, m.m. Pakinkylään. Näitten kerhojen tarkoituksena on herättää lapsissa, etenkin kansakouluoppilaissa, harrastusta puutarhanhoitoon. Kerhot vuokraavat maa-alueita, joista luovutetaan palstoja viljeltäväksi. Pakinkylällä on Oulunkylän kunnan kanssa yhteinen kerho. Viljelysten pinta-ala oli v. 1933 Pakinkylässä 6,275 m² ja viljelijöitä 54. Helsingin maalaiskunnan avustus on ollut 3,000 markkaa.

Mainittakoon myös, että alueella on yhdyskunnan aloitteesta järjestetty yleinen uimaranta Vantaanjoen rantaan. Uimarannan on kaupunki rakentanut maalleen ja luovuttanut sen yhdyskunnan hoitoon. Kunta avustaa uimarannan vartiointia 1,000 markalla vuodessa.

10. KÖYHÄINHOITO.

Kunnan köyhäinhoidollisessa piirijaossa on liitosalue oma piirinsä. Tästä piiristä olevat köyhäinhoidon tarvitsijat ovat pääasiallisesti varsinaisesta Pakinkylästä. Köyhäinhoidon tarvitsijoita on ollut suhteellisen runsaasti. Laitoshoidossa oli v. 1934 26, yksityishoidossa olleita lapsia 1 ja muita avustuksen saajia 191 eli yhteensä 218. Tämä on 7.3 % kunnan kaikista avustuksen nauttijoista.

Piirin köyhäinhoitokustannukset olivat v. 1934 Smk. 246,014: 45.

11. TYÖTTÖMYYSHUOLTO.

Varsinaisen Pakinkylän väestön keskuudessa on viimeisinä pölävuosina ollut verrattain runsasti työttömiä. Kunnan työttömyystoimistolla on täällä ollut asiamies työttömien ilmoittautumista varten ja täällä on myös ollut työttömille annettavien ruoka-annosten jakelupaikka. Malmi—Tapanilan jälkeen on tämä se osa kuntaa, jossa on ollut enimmäin työttömiä.

12. TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITO.

Kunnan alueen jakamisessa erilaisiin terveys- ja sairashoitopiireihin on tämä liitosalue viety Malmin terveyssisarpiiriin ja Malmin kättilöpiiriin.

Kunnan sairaalassa Malmilla hoidetuista potilaista oli v. 1933 36 ja v. 1934 25 tältä liitosalueelta.

Aikaisemmin on jo mainittu, että Pakinkylän taajaväkiselle yhdyskunnalle huhtikuun 29 p:nä 1909 on vahvistettu terveydenhoitojärjestys, mutta että tämä on joutunut unohduksiin. Samoin on mainittu, että sanotulla yhdyskunnalla nyttemmin on oma terveydenhoitolautakuntansa.

13. PALOTOIMI.

Sen marraskuun 4 p:nä 1908 annetun senaatin päätöksen mukaan, jolla Pakinkylän kylä julistettiin taajaväkiseksi yhdyskunnaksi, oli yhdyskunnalle vahvistettava palojärjestys. Tällaista ei kuitenkaan ole laadittu.

Liitosalueen samoin kuin taajaväkisen yhdyskunnan palotoimi on sen palosammutustoimen varassa, jota Pakinkylän vapaaehtoinen palokunta suorittaa. Tämän miesvahvuus on 30 miestä. Sillä on käytettävänä ainoastaan 2 käsivoimaruiskua, joitten vesiteho on 350 l/min. Letkuja on 160 metriä 2 tuuman letkua. Palokunta on siten kaikissa suhteissa heikko. Palokunnalla on oma talo, jonka arvo on 44,000 markkaa.

Vedensaannin helpottamiseksi on kunta Pakinkylään kaivattanut kaksi palokai-voa. Näitten arvoksi on kunnan kiinteistöluetteloon merkitty 24,000 markkaa.

14. RAKENNUSTOIMINNAN VALVONTA.

Senaatin päätökseen v:lta 1908 Pakinkylän julistamisesta taajaväkiseksi yhdyskunnaksi sisältyi myös, kuten on mainittu, määräys rakennusjärjestyksen laatimisesta yhdyskuntaa varten. Tätä määräystä ei kuitenkaan ole toteutettu. Myöskään ei rakennussuunnitelmaa ole tätä yhdyskuntaa varten vahvistettu. Rakennustoiminta on v:n 1932 alkuun saakka ollut täysin vapaata. Alue onkin jaettu asuntotiloihin ja rakennettu asemakaavallisesti varsin epäonnistuneesti ja rakennukset ovat suurimmalta osalta epätyydyttävät. Onneksi on tällä alueella kasvanut metsä verrattain hyvin säilytetty ja tämä verhoaa rakennusten epätasaisuuden ja mauttomuuden.

V:n 1932 alusta on sikäli tapahtunut parannus rakennustoiminnan valvonnassa, että silloin voimaanastuneen asemakaavalain 57 ja 60 §:n perustuvaa rakennuskieltoa noudatetaan ja uutisrakennusten piirustukset lähetetään maaherran vahvistettaviksi. Ennen piirustusten vahvistamista hankkii maaherra niistä kaupungin kiinteistöviranomaisten lausunnon. Taajaväkisen yhdyskunnan hallintolautakunta harjoittaa myös jonkinlaatuista piirustusten ennakotarkastusta ennen niitten lähettämistä maaherralle. On kuitenkin osoittautunut, että tätä tietä aikaansaadaan vain se, että kaikkein mahdottomimmat piirustukset hylätään ja ettei rakennusta sijoiteta vastaisia asemakaavallisia järjestelyjä haittaavalla tavalla.

Asemakaavalain edellyttämän rakennussuunnitelman valmistaminen on parhailaan käynnissä. Jo syyskuun 10 päivänä 1918 päätti kaupunginvaltuusto maalaiskunnan valtuuston esityksestä ryhtyä toimenpiteisiin asemakaavan laatimiseksi, mutta useista syistä, m.m. sen vuoksi, että kysymys alueen liittämisestä kaupunkiin oli vireillä, ja koska myös rakennustoiminta näytti keskeytyneen, ei lopullisiin toimenpiteisiin ryhdytty. Maaherran tiedusteltua, olisiko kaupunki halukas myötävaikuttamaan eräitten esikaupunkien rakennussuunnitelmien laatimiseen, päätti kaupunginvaltuusto huhtikuun 12 p:nä 1933 uudestaan omalla kustannuksellaan laatia rakennussuunnitelman koko Pakinkylää varten. Suunnitelma on nyttemmin valmistunut ja voidaan edellyttää sen ennen pitkää saavan maaherran vahvistuksen.

15. TIEOLOT.

Uusi valtatie kaupungista pohjoiseen, n.s. Tuomarinkylän maantie, kulkee 3,535 metrin pituudelta tämän liitosalueen kautta. Tien, joka on emulsiosepelillä päällystetty on, kuten tunnettua, kaupunki rakentanut. Tähän tieosuuteen kuuluu lisäksi Nanteenjoen siltaa 44 metriä. Tie on valtioneuvoston helmikuun 27 p:nä 1935 te-

kemällä päätöksellä julistettu maantiekseksi. Se on myös virallisesti valtion välittömässä hoidossa, mutta kaupunki on saanut oikeuden toistaiseksi pitää sitä kunnossa, maantiejatkojen ylläpidon korvauksesta määrättyä korvausta vastaan.

Mitä paikallisuontoihin teihin tulee, niin on varsinaisessa Pakinkylässä sikäli aikaansaatu järjestetyt olot, että kaikki tärkeimmät tiet esikaupunkialueella on julistettu kyläteiksi ja otettu virallisesti vahvistettujen tiekuntien hoitoon. Tällaisia tiekuntia on Pakinkylässä nyttemmin kolme. Niiden hoidossa on kaikkiaan noin 13,5 km teitä. Tiet ovat tavallisia sorateitä. Tie kuntien hoidossa olevat tiet on merkitty oheelliseen karttaan.

Tuomarinkylässä sekä Tomtbackan ja Nackbölen tilojen piirissä on vain maanomistajain, siis nyttemmin kaupungin ylläpitämiä tilusteiden luontoisia teitä.

16. SÄHKÖKYSYMYS.

Liitosalueella toimii sähkövirran jakajana eräs yksityinen yhtiö, nimittäin Pakinkylän Sähkö Osakeyhtiö. Tämän toiminta-alueena on varsinainen Pakinkylä. Kuitenkin on myös Oulunkylän Sähkö O.Y.:llä jonkun verran kuluttajia Pakinkylän itäosassa. Muissa osissa liitosaluetta, siis Tuomarinkylässä, Tomtbackassa ja Nackbölössä, myy kaupunki itse välittömästi sähkövirtaa. Kaupunki omistaa alueen kautta Käpylästä Tuomarinkylän kartanoon kulkevan suurjännitejohdon sekä kartanon maalla olevalta muuntaja-asemalta Tomtbackaan menevän suurjännitejohdon.

Pakinkylän Sähkö O.Y. ostaa kaupungilta virran edellämainitusta suurjännitejohdosta Pakinkylässä. Sopimus asiasta on tehty marraskuun 30 p:nä 1927 ja on se kuuden kuukauden irtisanomisen varassa. Kaupunki on sitoutunut antamaan kaiken yhtiön tarvitseman sähköenergian, kuitenkin korkeintaan 50 kVA:n teholla. Yhtiö maksaa virrasta tehomaksua Smk. 750:— kW:lta vuodessa, kuitenkin vähintään 21,000 markkaa, ja kulutusmaksua 30 penniä kilovattitunnilta, mikä hinta kuitenkin on riippuvainen hielten hinnoista. Kaupungilla on oikeus lunastaa yhtiön suurjännitejohto ja muut sähkölaitteet tai niiden osia siinä tapauksessa, että kaupungin sähkölaitos katsoo voivansa niitä käyttää vastedes sekä antaessaan virtaa Pakinkylän ulkopuolella sijaitseville alueille taikka niissä tapauksissa, että kuluttajalle kuuluvaa aluetta välikirjan voimassaoloaikana yhdistetään Helsingin kaupunkiin. Lunastushintaa määrättäessä on pohjaksi pantava lunastusaikana käypä arvo.

Yhtiön v:n 1934 tilinpäätöksen mukaan ovat yhtiön varat ja velat seuraavat:

Varat:		Velat:	
Käteistä ja talletuksia Smk. 100,543: 81		Osakepääoma Smk. 200,000: —	
Varasto » 9,907: 80		Vararahasto » 40,536: 50	
Työlaskusaatavia » 12,506: 20		Maksamattomia	
Virtamaksusaatavia ... » 21,780: 65		osinkoja » 6,015: 80	
Johtajan tili » 106,763: 25		Voitto v:lta 1934 » 4,949: 41	
Yhteensä Smk. 251,501: 71		Yhteensä Smk. 251,501: 71	

Yhtiön omaisuuteen kuuluvat tievalaistusjohdot, mitkä yhtiö on saanut osaksi asuntotonttien haltijoilta, osaksi Pakinkylän taajaväkiseltä yhdyskunnalta. Tievalaistusta varten, minkä taajaväkinen yhdyskunta suurimmalta osalta kustantaa, on käytännössä noin 100 valopistettä.

Yhtiön kulutusmaksu on Smk. 3: 50 kWh:lta valovirrasta ja Smk. 2: 50 kWh:lta voima- ja tievalaistusvirrasta. Mittareita on noin 400.

Kaupungin muuntajasta Tuomarinkylässä on vedetty suurjännitejohto Tamiston kartanoon, jonka omistaa Hankkija, ja Backaksen tilalle, jonka omistaa Elanto. Kumpikin tila sijaitsee supistetun Helsingin maalaiskunnan alueella. Johdon omistavat mainitut liikkeet. Sopimus virran myynnistä on kaupungin kanssa tehty joulukuun 28 päivänä 1927.

17. LIITOSEHDOTUS.

Selvitysmiehen käsiteltäväksi on lähetetty Pakinkylän asukkaiden puolesta heinäkuun 4 päivänä 1927 tehty esitys koko Pakinkylän liittämisestä kaupunkiin. (Kts. Päämietintö siv. 236.)

Käsitys, että Pakinkylä olisi liitettävä kaupunkiin on aikaisemminkin tullut esille käsiteltäessä kaupungin ympäristöön muodostuneiden esikaupunkien olojen järjestämistä yleensä.

Tänne syntyneen verrattain huomattavan järjestämättömän asutuksen laajentumisen estämiseksi teki kaupunki täällä jo v. 1917 ensimmäiset maanostot. Näitä täydennettiin erittäinkin v. 1922. Tästä lähtien ovatkin Pakinkylän rakentamattomat maat olleet kaupungin hallussa. (Kts. Päämietintö siv. 132 ja 134.)

Tietävästi ensimmäinen kerta tehtiin suoranainen aloite Pakinkylän liittämisestä kaupunkiin v. 1918, jolloin Helsingin maalaiskunnan valtuustossa herätettiin kysymys kaikkien kunnan alueella olevien esikaupunkien liittämisestä kaupunkiin. Aloite johti esityksentekoon valtioneuvostolle v. 1920, mutta valtioneuvosto ei asian silloisessa vaiheessa katsonut voivansa ryhtyä siinä mihinkään toimenpiteisiin.

Sitten kaupunkinvaltuuston (kts. Päämietintö siv. 230) asettama esikaupunki-valtuuskunta v. 1921 määrittelemässään kaupungin laajentamishjelmassa luki Pakinkylän kaupunkiin liitettävien alueiden joukkoon. Samoin teki v. 1923 ylemmänasteen itsehallinnon järjestämistä valmistellut valtion komitea. Näitten suunnitelmien mukaan oli myös kaupungin omistama Tuomarinkylä liitettävä kaupunkiin. (Kts. Päämietintö sivu 231 ss.)

Pakinkylän liittäminen kaupunkiin on myös selvitysmiehen käsityksen mukaan välttämätöntä.

Sen selvityksen perusteella, mikä yllä on esitetty kylän maanomistus-, rakennus- ja asunto-, väestö- sekä taloudellisista oloista, voidaan todeta, että Pakinkylän asutus on selvää esikaupunkiasutusta. Kylä kuuluu siten kaupungin talouspiiriin.

Erikoisesti on syytä korostaa sitä, että Pakinkylän väestö on varattomampaa kuin minkään muun esikaupunkialueen. Vuoden 1933 verotetut tulot olivat keskimäärin asukasta kohti vain 3,618 markkaa vastaavan luvun ollessa esim. Oulunkylässä 6,300 markkaa ja Malmi—Tapanilassa 4,288 markkaa. Mahdollisuuksia aikaansaada parannuksia Pakinkylän kunnallisiin oloihin muodostamalla tämä kylä ehkä ympäristöineen itsenäiseksi kunnaksi, jota Helsingin maalaiskunnan taholla aikoinaan, nimittäin v:n 1918 tienoilla, suunniteltiin (kts. Päämietintö siv. 202), ei jo tästäkään syystä ole olemassa.

Pakinkylän asukkaiden edellämainitussa esityksessä valtioneuvostolle v:lta 1927 on oikein huomautettu, että tämän asutuksen liikenneyhteydet ovat suunnatut kaupunkiin ja Oulunkylään, mutta että sitävästoin liikenneyhteydet Helsingin maalaiskunnan nykyiseen keskukseen ovat huonot. Tosiasia on, että Pakinkylän asutus muodostaa kunnan Malmi—Tapanilassa sijaitsevasta pääasutuksesta erillisen asutusryhmän. Valitukset, että tämän asutusryhmän väestön tarpeisiin ei kunnan taholta kiinnitetä riittävästi huomiota, ovat ainakin jossain määrin oikeutetut. Vaikka kunnan osoittamaan harrastusten puutteeseen Pakinkylän olojen parantamiseen suurelta osalta luultavasti on syynä kunnan heikko taloudellinen asema, on siihen myös syynä sama yleinen epäkohta kunnan hallinnossa, mikä lopulta aiheuttaa Helsingin maalaiskunnan alueen yleisen uudestaanjärjestelyn, nimittäin se, että kunnan alueella olevien eri esikaupunkialueiden edut ja harrastukset eivät enää käy yhteen, vaan ovat keskenään ristiriitaiset. Tätä epäkohtaa ei saataisi poistetuksi jonkin sellaisen järjestelyn kautta, että Pakinkylä yhdessä jonkin muun Helsingin maalaiskunnan osan, lähinnä kai juuri Malmi—Tapanilan tai Oulunkylän kanssa muodostettaisiin itsenäiseksi

kunnaksi. Tällaisten yhdistelmien kautta ei aikaansaataisi sellaista etujen ja harrastusten yhteyttä, minkä tulee olla tarkoituksenmukaisen kunnallisen jaoituksen pohjana.

Kaupungin ympäristön kunnallista jaoitusta uudistettaessa on Pakinkylän kunnallisten olojen järjestämistä näin ollen pakko käsitellä tavallisena esikaupunki-liitoksena. Kunnallisten tehtävien täyttäminen, m. m. tarpeelliset asemakaava-järjestelyt, voidaan Pakinkylässä saada tyydyttävälle kannalle vain siten, että kaupungin oikeudet ja velvollisuudet ulotetaan tälle alueelle. Tällainen liitos on myös omiaan huojentamaan ja tasoittamaan Pakinkylän väestön kunnallisia rasituksia ja muutenkin edistämään yhteiskunnallista ja taloudellista kehitystä tällä alueella. Riittävät lakimääräiset edellytykset, joista puhutaan kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain 2 §:n 1 mom:n 1) ja 3) kohdissa, ovat siten olemassa Pakinkylän liittämisestä kaupunkiin.

Mitä nyt kysymyksessä olevan liitosalueen muihin osiin, Tuomarinkylään sekä Tomtbackaan ja Nackböleen tulee, niin ovat perustelut näitten osien liittämiseksi kaupunkiin toiset kuin varsinaiseen Pakinkylään nähden. Esikaupunkiasutusta ei, kuten on osoitettu, näissä liitosalueen osissa ole. Sikäli nämä osat kuitenkin ovat kaupunkilaistuneet, että kaupunki, 20 ha:n aluetta lukuunottamatta, omistaa niitten piirissä kaiken maan. Maanlunastuksiin on kaupunki korkomenoja lukuunottamatta käyttänyt 10,550,000 markkaa. Kaupungin tarkoituksena on lähinnä ryhtyä järjestämään näille maille omakotialueita, joiden asukkailla olisi jonkun verran suuremmat mahdollisuudet puutarhanhoitoon kuin yleensä omakotialueilla. Näitten osien liittäminen kaupunkiin olisi siten suoritettava n. s. kolonisatorisena eli asutusliitoksena, t. s. liitoksena, jonka edellytykset ovat edellämainitun lain 2 §:n 1 mom:n 2) kohdassa määritellyt.

Edelläesitetyt näkökohdat riittänevät perustelemaan ehdotusta, että koko Pakinkylän liitosalue kaupungin ympäristön kunnallisen jaoituksen yleisen uudistuksen yhteydessä liitetään kaupunkiin. Kaupunkiin liitettävät alueet ovat siis koko Pakinkylä, koko Tuomarinkylä sekä Tomtbackan ja Nackbölen yksinäiset verotalot ynnä kaikki viimeksimainituista eroitettut tai eroitettavat tilat sekä näitten kylien ja tilojen vesialueet.

PAKINKYLÄN LIITOSALUE **BAGGBÖLE INKORPORERINGSOMRÅDE**

*Pakinkylä ja Tuomarinkylä sekä Tomtbackan ja Nackbölens yksinäistalot Helsingin maalaishuskunnassa
 Baggböle och Domarby byar samt Tomtbacka och Nackböle enskilda hemman i Helsinges landskommun*

